

Reprezentatívnosť európskych organizácií sociálnych partnerov: Audiovizuálne odvetvie

Zhrnutie

Úvod

Cieľom tejto štúdie je poskytnúť informácie potrebné na podporu odvetvového sociálneho dialógu v audiovizuálnom odvetví. Cieľom série štúdií Európskeho monitorovacieho strediska pre pracovnoprávne vzťahy (EIRO) o reprezentatívnosti, ktorá sa uskutočnila na žiadosť Európskej komisie, je určiť reprezentatívne združenia sociálnych partnerov, s ktorými sa má konzultovať podľa ustanovení Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). V štúdiu sa preto určujú relevantné vnútroštátne organizácie sociálnych partnerov v audiovizuálnom odvetví pomocou prístupu zhora nadol (s uvedením členov patriacich do európskych združení) a prístupu zdola nahor prostredníctvom národných dopisovateľov z Európskeho monitorovacieho strediska pre pracovnoprávne vzťahy (EIRO).

Účinnosť európskeho sociálneho dialógu závisí od reprezentatívnosti relevantných vnútroštátnych subjektov odvetvia – na európskom sociálnom dialógu sa môžu zúčastňovať len dostatočne reprezentatívne združenia.

Vnútroštátne združenie sa považuje za relevantné odvetvové záujmové združenie, ak spĺňa tieto kritériá:

- predmet činnosti združenia sa týka odvetvia;
- združenie je buď riadne zahrnuté do odvetvového kolektívneho vyjednávania a/alebo je členom akéhokoľvek relevantného európskeho záujmového združenia.

Európske združenie sa považuje za relevantné odvetvové záujmové združenie, ak je na zozname záujmových organizácií Komisie, s ktorými sa má konzultovať v mene odvetvia podľa článku 154 ZFEÚ, a/alebo sa zúčastňuje na európskom sociálnom dialógu pre dané odvetvie a/alebo požiadalo o konzultácie podľa článku 154.

Vymedzenie odvetvia

Na účely tejto štúdie je audiovizuálne odvetvie vymedzené z hľadiska štatistickej klasifikácie ekonomických činností v Európskej únii (NACE) (Rev. 2),

aby sa zabezpečila nadnárodná porovnateľnosť zistení. Konkrétnejšie je toto odvetvie vymedzené NACE kódmi J.59 (výroba filmov, videozáznamov a televíznych programov, príprava a zverejňovanie zvukových nahrávok) a J.60 (činnosti pre rozhlasové a televízne vysielanie).

Konkrétne podmienky audiovizuálneho odvetvia, ktoré sa v mnohých krajinách zakladá hlavne na spoločnostiach poskytujúcich služby verejnoprávneho vysielania, viedli k rozhodnutiu zahrnúť do štúdie spoločnosti, ktoré poskytujú služby verejnoprávneho vysielania, medzi organizácie zamestnávateľov. Okrem toho sú zahrnuté aj niektoré individuálne súkromné spoločnosti, ktoré sú členmi európskych „odvetvových“ združení, pre ich význam v tomto odvetví.

Ekonomické súvislosti

Charakteristika zamestnanosti

Podľa zisťovania pracovných síl Eurostatu (LFS) bolo v tomto odvetví v druhom štvrtroku roku 2012 zamestnaných viac ako 760 000 osôb v EÚ-27. Približne 60 % pracovníkov sú muži, pričom 52 % má vysokú úroveň dosiahnutého vzdelania (v porovnaní s 29 % z celkového počtu zamestnancov v EÚ) a 21 % je zamestnaných na zmluvu na krátkodobé zamestnanie (v porovnaní s 12 % z celkového počtu zamestnancov v EÚ). V odvetví prevládajú malé a stredné podniky, ktoré sú charakteristické vysokými úrovňami samostatnej zárobkovej činnosti, práce na čiastočný úväzok, netypickej práce a nespoločenskej pracovnej doby.

Najnovší vývoj

Podľa údajov Eurostatu úroveň zamestnanosti v audiovizuálnom odvetví v celej EÚ-27 nebola vážne ovplyvnená hospodárskou recesiou, pričom rast zamestnanosti je celkovo relatívne stabilný. Na úrovni pododvetví a na vnútroštátnej úrovni však existujú značné rozdiely. Zatiaľ čo programový a vysielací priemysel vykazoval začiatkom krízy v roku 2009 vysoké úrovne rastu zamestnanosti, výrobné odvetvie sa nachádzalo v procese znižovania zamestnanosti.

Naopak, keď sa úroveň zamestnanosti vo výrobnom odvetví neskôr opäť zvýšili, došlo k nepriaznivému vplyvu na zamestnanosť v programovom priemysle.

Zastupovanie záujmov na vnútroštátnej úrovni

Odborové zväzy

Celkovo bolo zistených 169 odborových zväzov pre dané odvetvie, ktoré spĺňajú kritériá pre zaradenie do štúdie reprezentatívnosti, čo je odrazom pluralistického systému. Všetkých 27 krajín má aspoň dva odvetvové odborové zväzy alebo organizácie zamestnancov a prevažná väčšina krajín má štyri alebo viac. Výnimkou je Francúzsko s 21 organizáciami, ktoré boli zaradené do štúdie. V dôsledku tejto situácie francúzske orgány požiadali sociálnych partnerov, aby objasnili a zjednodušili svoj systém kolektívneho vyjednávania.

Veľkosť organizácií zamestnancov je veľmi rozdielna, od viac ako dvoch miliónov členov (v prípade nemeckého ver.di, aj keď nie všetky sú v tomto odvetví), až po len niekoľko desiatok. Tieto významné odchýlky odzrkadľujú skôr rozdiely vo veľkosti hospodárstva a komplexnosti členskej základne, než schopnosť pritiahnúť členov.

Organizácie zamestnávateľov

Celkovo bolo zistených 148 odvetvových organizácií zamestnávateľov, ktoré spĺňajú kritériá štúdie, do tohto celkového počtu je zahrnutých 47 služieb verejnoprávneho vysielania. V štyroch krajinách (Cyprus, Česká republika, Estónsko a Litva) spoločnosť verejnoprávneho vysielania bola jedinou zaznamenanou organizáciou a neboli zistené žiadne iné odvetvové organizácie zamestnávateľov spadajúce do rozsahu tejto štúdie.

Len 1 z 26 krajín, v prípade ktorých boli poskytnuté informácie o situácii, pokiaľ ide o odvetvové organizácie, má jedinú organizáciu (Malta). Pluralistické asociačné systémy teda prevažujú tak na strane zamestnancov, ako aj na strane zamestnávateľov, aj keď vo väčšej miere na strane zamestnancov.

Kolektívne vyjednanie

Pokrytie kolektívnym vyjednaním je vo väčšine analyzovaných krajín veľmi polarizované a slabé. V približne štvrtine krajín, pre ktoré boli dostupné príslušné údaje (hlavne v krajinách, kde vyjednávacie postupy zahŕňali viacerých zamestnávateľov), je pokrytie kolektívnym vyjednaním vysoké, pričom najmenej polovica skúmaných krajín má veľmi nízke miery pokrytia. Ku krajinám s vysokým pokrytím patria hlavne škandinávske krajiny (Dánsko, Švédsko) spolu s Rakúskom, Belgickom, Francúzskom a Talianskom.

Obe strany priemyslu majú určitý podiel členských organizácií, ktoré sa nezapájajú do kolektívneho vyjednávania. Na strane zamestnancov sa tento podiel pohybuje od jednej pätiny v prípade EURO-MEI cez jednu štvrtinu v prípade EuroFia a FIM až po jednu tretinu v prípade EFJ. Na strane zamestnávateľov sa do kolektívneho vyjednávania nezapájajú dve tretiny členských organizácií AER, ako aj polovica organizácií FIAPF.

Zastupovanie záujmov na európskej úrovni

K európskym združeniam v audiovizuálnom odvetví, ktoré Európska komisia uvádza v zozname organizácií sociálnych partnerov, s ktorými treba viesť konzultácie podľa článku 154 ZFEÚ, patria EURO-MEI, EFJ, EuroFIA a FIM zastupujúce zamestnancov a EBU, CEPI, AER a FIAPF zastupujúce zamestnávateľov.

Pokiaľ ide o organizácie zamestnancov, Euro-MEI má 45 priamych členov v 27 posudzovaných krajinách, pričom 40 z nich sa zúčastňuje na kolektívnom vyjednaní; EFJ má 39 priamych členov, pričom 23 sa zúčastňuje na kolektívnom vyjednaní, EuroFIA má 32 priamych členov, pričom 24 sa zúčastňuje na kolektívnom vyjednaní a FIM má 26 priamych členov, pričom 20 sa zúčastňuje na kolektívnom vyjednaní.

Pokiaľ ide o organizácie zamestnávateľov, EBU má 46 priamych členov v 27 posudzovaných krajinách, pričom 44 z nich sa zúčastňuje na kolektívnom vyjednaní; CEPI má 15 priamych členov, pričom 10 sa zúčastňuje na kolektívnom vyjednaní, AER má 9 priamych členov, pričom 3 sa zúčastňuje na kolektívnom vyjednaní a FIAPF má 10 priamych členov, pričom 5 sa zúčastňuje na kolektívnom vyjednaní.

Značný počet odvetvových organizácií zamestnávateľov v rámci EÚ nie je pridružených k žiadnej z európskych záujmových organizácií posudzovaných v tejto štúdii.

Záver

Z analýz s prístupom zhora nadol a zdola nahor v odvetví audiovizuálneho odvetvia v krajinách EÚ-27, vyplýva, že EURO-MEI, EFJ, EuroFIA a FIM na strane zamestnancov a EBU, CEPI, AER a FIAPF na strane zamestnávateľov sú najvýznamnejšími zástupcami zamestnávateľov a zamestnancov audiovizuálneho odvetvia v rámci celej EÚ.

Ďalšie informácie

Správa *Representativeness of the European social partner organisations: Audiovisual sector (Reprezentatívnosť európskych organizácií sociálnych partnerov: audiovizuálne odvetvie)* sa nachádza na stránke <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/studies/tn1202044s/index.htm>

V prípade záujmu o ďalšie informácie sa obráťte na informačnú pracovníčku Camilla Galli da Bino na adrese gdb@eurofound.europa.eu